

M.A. (SANSKRIT) Semester - 1 (CBCS) Examination

Nov/Dec - 2022 [NEW COURSE]

ALANKARSHASHTRA: KAVYAPRAKASH & SAHITYADARPANA(ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ કોઇપણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ જરૂરી નોંધ સાથે કરો. (૧૪)
- Q-1 Translate any two passages with necessary notes. (14)
1. અન્યથા 'દેવદત્તો ગ્રામં યાતી' તિ વાક્યે તદ્ભૂત્યસ્ય તદનુસરણરુપ વ્યંગ્યાવગતેરપિ કાવ્યત્વં સ્યાત્ અસ્તિત્વ'તિ ચદ નઃ રસવત્ એવ કાવ્યાત્વાહતકારાત્ । કાવ્યસ્ય પ્રયોજનં હિ રસાસ્વાદ સુરવ પિણ્ડદાન દ્વારા વેદ શાસ્ત્રાદિ ચિમિરવાનાં રાજપુત્રીદીનાં વિનેયાનાં 'રામાદિવત્ પ્રવર્તિતવ્યમ્, ન રાવણાદિવ' દિવ્યાદિકૃત્યાકૃત્ય પ્રવૃત્તિ નિવૃત્યુદેશ ઇતિ ચિરન્ત નૈરપ્યુક્ત્વાત્ ।
 2. ઇતિ ચેતથાઽપ્યયુક્તમ્ તથાહિ-તયોઃ કાવ્યસ્વરુપેના ભિન્નતયો રસોઽસ્તિ , નવાઃ નાસ્તિ ચરણવત્ત્વમપિ નાસ્તિ, ગુણાનાં તદન્વય વ્યતિરેકાનુવિધાયિત્વાત્ । અસ્તિ ચેત કથં નોક્તં 'રસવન્ત' દિત્તિ વિશેષણમ્ । ગુણાવત્વાન્યથાઽનુદ પત્યૈત સલભ્યતે યુક્તમ્ 'ન સગુણા' વિત્તિઃ નહિ ' પ્રણિમન્તો દેશા' કેના ચ્યુચ્યતે ।
 3. નનુ તર્હિ પ્રબન્ધાન્તર્વર્તિનાં કેષાશ્વત્રીરસાનાં પદ્યનાંકાવ્ય ત્વં ન સ્યાત્ ઇતિ ચેત્ નઃ રસવત્પદ્યાન્તર્ગત નિરસપદાનામીવ પદ્યરસેન, પ્રબન્ધરસેનૈવ તેષાં રસવક્તાહંગીકારાત્ યસ્તુ નીરસેષ્વપિ ગુણાભિવ્યજ્જક વર્ણાસંભાવાદદોષા ભાવાદલહકાર સંભાવાશ્ચ કાવ્ય વ્યવહારઃ સરસા દિમત્કાવ્ય સમ્પાદાણિ એવા યશ્ચ વામનનાકતમ રીતિરાત્મા કાવ્યસ્યઇતિ, તત્ત્વઃ રીતેઃ સહઘટના વિશેષત્વાત્ સહઘટનાદા અવયવ સંસ્થાનરુપત્વાઆત્મનશ્ચભિન્નાત્વાત્ ।
 4. હીતયોઽવયવસંસ્થાન વિશેષવત્, દેહધારેણેવ શબ્દાર્થ ધારેણ તમેવ કાવ્યસ્યાત્મભૂતં રસભુક્તકર્ષયન્તઃ કાવ્યસ્યોત્કર્ષકા ઇત્યુચ્યન્તે। ઇહ તદ્યપિ ગુણાનાં રસધર્મત્વં તથાઽપિગુણશબ્દોઽત્ર ગુણાભિવ્યજ્જકશબ્દાર્થયો રુપચ્યવત્ । અત એવ ગુણાભિવ્યજ્જકાઃ શબ્દારસ્યોત્કર્ષકાં ઇત્યુક્તં ભવતીતિ પ્રાણેવ્યક્ત હષામપિ વિશેષોદાહરણાનિ દક્ષ્યામઃ।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
- Q-2 Write any two of the following with reference. (14)
1. સાલંકારૈધ્વનૈસ્તૈશ્ચ યોગઃ સંસૃષ્ટિસહકરૈઃ।
 2. અષ્ટે દર્શનોત્કળ્ણ દૃષ્ટે વિચ્છેદભીરુતા।
 3. એષાં ભેદા યથાયોગં વેદિતવ્યાશ્ચ પૂર્વવત્।
 4. દોષાસ્તસ્યાપકર્ષકાઃ ।
- પ્રશ્ન-૩ કાવ્યશાસ્ત્રમાં મમ્મટના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Q-3 Discuss the contribution of મમ્મટ in Sanskrit poetics. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૩ સાહિત્યશાસ્ત્રના સંપ્રદયો પર સવિસ્તાર નોંધ લખો.
- Q-3 Write a detail note on સાહિત્યશાસ્ત્ર-સંપ્રદાયઃ।
- પ્રશ્ન-૪ 'વાક્યં રસાત્મકં કાવ્યમ્' - ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Q.4 Discuss- 'વાક્યં રસાત્મકં કાવ્યમ્' (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ વિશ્વનાથના મતે કાવ્યપ્રયોજનની ચર્ચા કરો.
- Q.4 Explain the કાવ્યપ્રયોજનાનિ according to વિશ્વનાથ।
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર નોંધ લખો. (૧૪)
- Q.5 Write note on any two of the following. (14)
1. આચાર્ય મમ્મટસ્ય જીવનમ્ ।
 2. વિશ્વનાથનિર્દિષ્ટાનિ કાવ્યફલાનિ।
 3. સાહિત્યદર્પણસ્ય મહંગલાચરણમ્ ।
 4. અન્વિતાભિદાનવાદઃ ।